

ISSN: 2149-0821

Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Science

Yıl: 5, Sayı: 30, Kasım 2018, s. 461-469

Alev TÜRKAN ÖZCAN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü
Müzik Bölümü, kutadgubilig.alev@gmail.com

Prof. Dr. Sibel PAŞAOĞLU

Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü

BİR TÜRKÜNÜN ÖYKÜSÜ ÜZERİNDEN GELENEKSEL KÜLTÜRDE TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI

Özet

Toplumsal cinsiyet kavramı, iki cinsiyet arasındaki biyolojik farklılıklara dayalı olgu ve ayrıntıları belirtmek üzere kullanılmaktadır. Kültürden kültüre değişiklik gösterebilen kavram, kadın ve erkek arasındaki rol dağılımı ve algının her toplumda farklılaşabileceğini ortaya koymaktadır. Çoğunlukla toplum içerisindeki cinsiyet algısı biyolojik farklılıktan kaynaklanmaktadır. Toplumsal cinsiyet yaklaşımları açısından bir cinsiyetin diğeri üzerindeki egemenliği ya da rolü, kültürel yapıyı etkilemekte, kadın ve erkek arasında biçilen rollere anlam yüklemekte ve şekillendirmektedir.

Bu çalışmada, konu ile ilgili bulunan ve derlenen “Goşnağö'nun Türküsü” üzerinden gidilerek, göç sebebi ile Kafkasya'dan Anadolu'ya göç etmiş olan Çerkes toplumunun değişen ve şekillenen sosyokültürel yaşamı ile birlikte, toplumsal cinsiyet algısı ve bu algının müzikal tezahürü üzerinde durulması amaçlanmıştır. Bu bağlamda türkünün ulaşılabilen sözleri ile toplumsal cinsiyet yaklaşımlarına örnek niteliğinde bir kültürel analiz betimlemesinin yapılması amaçlanmıştır. Nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı çalışmada, yapılandırılmış görüşme, görsel-işitsel ulaşılabilen kayıtlar, literatür taraması ile ulaşılan yazılı dokümanlar ve kaynak kişilerin bilgilerine başvurularak gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Çerkesler, Müzik

A CASE OF A FOLK SONG ABOUT THE GENDER PERCEPTIONS IN RADITIONAL CULTURE

Abstract

The concept of gender is used to describe facts and details based on biological differences between the two sexes. The concept of cultural change in culture reveals that the distribution of roles and differences between men and women can vary in every society. Often the gender perception in society is due to biological difference. In terms of gender approaches, the dominance or role of one gender on the other affects cultural construction, shapes the roles played by men and women.

According to this study, " The Song of Goşnağo" focuses on the gender perceptions and musical manifestations over the Circassian society with the changing and shaped sociocultural life which has migrated to the Anatolia from the Caucasus. In the study, with the qualitative research methods, structured interviewing, audio-visual recordings, written documents reached by literature search were used.

Keywords: Social Gender, Circassians, Music

GİRİŞ

Toplum ya da toplulukların geçmişten günümüze sahip olduğu maddi ve manevi birikimler kültürü meydana getirmektedir. Kültürel birikimlerin nesilden nesle taşınması, toplumun özgün değer yargıları ve davranış kalıplarının da sürekliliğine zemin hazırlamaktadır. Sosyal bilimler ve kültürel antropolojide kavram olarak tanımlanan çeşitlilik gösteren kültür sözcüğünü Bozkurt Güvenç şu şekilde sıralamıştır:¹

- Bir toplumun ya da bütün toplumların birikimli uygarlığı,
- Belli bir toplumun kendisi,
- Bir dizi sosyal süreçlerin bileşkesi,
- Bir insan ve toplum kuramı.

Kültür, bireylerin toplumsal yollarla edindikleri geleneksel davranış kalıpları ve maddi ürünlerinden oluşmaktadır. "Belirli bir anda, belirli bir uzamda bireylerce paylaşılan değerler, inançlar, simgeler, söylenenler, görenekler ve gelenekler bütünü olan kültür, toplumsal kurallar ve/ya da davranış kodları yoluyla davranış biçimleri üzerine etki eder." (Bourse, 2017:136)

Kültür kavramı aynı zamanda bir toplumun paylaştığı ve üyelerine yaydığı görüşler, değerler ve algılardır. Bu görüş, değer ve algılar, davranışı yorumlamada kullanılarak, birey ya da toplumların geleneksel tavır, tutum ve davranış biçimlerine de yansır. İşlevsel olarak kültür kavramı, toplum ya da toplulukların sahip olduğu ortak değerler, sosyal yaşam, dayanışma, inanç, ibadet gibi başlıklar altında bir arada olmalarını sağlamaktadır.

Toplum; dil, inanış, ortak tarihsel geçmiş, gelenek, görenek vb. gibi olgular ile kültürel standartlara ve yaptırımlara bağlı olarak, bir araya gelmiş birbirinden farklı bireylerden oluşmaktadır. Bireyin genetik, fizyolojik, biyolojik özelliklerine göre kadın erkek olarak tanımlanmasının karşılığı olan cinsiyet kavramı aynı zamanda toplumların yaşamında kadın ve erkeğe yüklenen sosyal rol ve sorumluluklar olarak da değerlendirilebilir. Toplumsal cinsiyet

¹ Güvenç, B., İnsan ve Kültür, 2011: 121

kavramı, “Farklı kültürlerde farklı biçimlerde tanımlanan, sosyal olarak kurulmuş erkeklik ve kadınlık kategorilerini ve her iki gruba atfedilen sosyal olarak empoze edilmiş yükümlülük ve davranışları belirtir.” (Bilton ve diğ., 2008:129) Toplumsal cinsiyet kavramı, iş bölümü, kadın-erkek arasındaki ilişki ve farklılıklar üzerinde durmaktadır. Cinsiyete dayalı farklılığı ifade etmenin yanı sıra, kadın ve erkeğin birbirleri üzerindeki egemenlik ya da biçilen rollerini de kapsamakta, toplumların geleneksel, kültürel dokularını oluşturup şekillendirmektedir.

Algı kavramı, toplumsal yaşamımız ve çevremizde duyu organlarımız tarafından beynimize iletilen bilgilerin yorumlanıp anlamlandırılmasıdır. Bu anlamda bireylerin içerisinde doğup büyüdüğü kültür önemli bir etken oluşturmaktadır. Algının kültür içerisindeki işlevselliği, kişinin kendisi, çevresi, toplumdaki bireyler ve bireylerin sosyokültürel olarak sahip olduğu bütünlüğü duysal olarak kavraması değer yargıları, gelenek, görenek gibi aidiyete dayalı bilincin oluşması ve bir topluluğa ait olma rolü ile tanımlanabilir.

Müzik, kültür kavramı içerisinde diğer kültürel değişkenlerle birlikte incelenebilmektedir. Toplumsal bellek ve aidiyet duyguları ile sahip olunan toplumsal birikimin aktarılması, sürekliliğinin sağlanması açısından önemli bir yer teşkil etmektedir. Allan Merriam’ın (1964) “Müzik Antropolojisi” adlı kitabında da belirttiği üzere müzik, kültürel olarak anlam yüklü sesler içinde kalıplaşan bir etkinlikler, düşünceler ve nesnelere bütünüdür. Müzik üretmek ve tüketmek bağlamında kültürel bir süreç olarak, kültürün diğer alt başlıkları ile birlikte biçimlenen, değişen ve gelişen bir olgudur. Bu anlamda, müziğin parçası olduğu sosyokültürel yapı içerisinde anlaşılması ve incelenmesi gerekmektedir.

Sözlü kültür, bir toplumun tarihsel süreci, kültürel değişim, etkileşim, algı, toplumsal cinsiyet yaklaşımı, gelenek ve görenek bağlamında değişen ve şekillenen birçok olguyu yansıtmakta ve kültürel belleğin oluşumunda önemli rol oynamaktadır. Sözlü kültür ürünlerinden olan halk şarkıları ve öyküleri, toplumların kültürel ve tarihsel olarak geçirdiği süreci yansıtmaktadır. Bu bağlamda, halk türkülerinin öykü ve sözel içeriklerine göz atmak toplumların sahip olduğu kültürel algı ve toplumsal cinsiyet yaklaşımlarını da anlamak ve aydınlatmak açısından önem teşkil etmektedir.

Amaç

Bu çalışmada, toplumların sosyokültürel yaşamlarında sahip oldukları gelenek ve görenek bağlamında, değişen, şekillenen algı ve toplumsal cinsiyet yaklaşımlarının sözlü kültürün bir parçası olan müzik pratikleri üzerinden ele alınan Goşnağ’ın türküsü ve öyküsü ile birlikte sonuca ulaşılması amaçlanmıştır. Bu sebeple, yapılan araştırmanın toplumların sahip olduğu müzikal pratikler üzerinden de toplumsal sorun ve cinsiyet yaklaşımlarına ilişkin tespitler yapılabilmesi ya da ortaya konulması açısından katkı sağlamaktadır.

Kapsam

Bu araştırma, Antalya ili, Korkuteli ilçesi, Yeleme köyünde yaşanmış bir öykü üzerine yazılmış “Goşnağ’ın Türküsü” üzerinden gitmektedir. Türkünün öyküsü ve sözel içeriğinin sonucu olarak toplumsal sorun, cinsiyet ve algı gibi kavramlara değinilerek konunun incelenmesini kapsamaktadır.

Tanımlar

Aç'ejj: Doğu Çerkeslerinden olan bir Adige boyu.

Khabze: Çerkeslerin yazılı olmayan Anayasamız dediği, bireyin ve toplumun yaşamını düzenleyen kurallar bütünü.

Vork: Çerkeslerde, arazisi, hayvanı, malı mülkü olan bir sınıf.

Araştırmanın Yöntemi

Örnek olay (case study) niteliğindeki çalışmada "Goşnağo'nun Türküsü"nü ulaşılabilen öykü ve sözel içeriği üzerinden gidilerek, toplumların sahip oldukları kültürel algı ve toplumsal cinsiyet yaklaşımlarına yönelik bir analiz yapılması amaçlanmıştır. Sahada veri toplayabilmek için, nitel araştırma yöntemlerinden görüşme ve gözlem kullanılarak, görsel-işitsel veriler toplanmıştır. Gerçekleştirilen bu durum çalışmasında, elde edilen veriler doğrultusunda araştırmanın probleminde ilişkin yanıtlar aranmıştır.

BULGULAR

Çerkesler

Kuzey Kafkasya'nın yerli halklarından olan Çerkesler, kendilerine Adige adı veren asıl Çerkesler, Adige olduklarını söyleyen fakat dil bakımından farklılık gösteren Ubıhlar ve Abaza grubu olarak üçe ayrılmaktadır. Çoğu yerde Çerkes kelimesi ile eş anlamlı olarak kullanılan Adige kelimesi, Çerkeslerin kültürel kimliklerini ve sosyal yaşamlarını tanımlamada, o vasıflara ve kültüre sahip kişi ya da toplumları ifade etmek için de kullanılmaktadır. "Çerkeslik bir üst kimliktir. Çerkeslik, bölge kültürü paylaşan, yıllarca aynı cephede savaş vermiş, sürgün faciasını yaşamış, aynı çileleri çekmiş, vatan, akraba özlemiyle tutuşmuş farklı kökenlerden farklı dillere sahip toplulukların ortak direnç, umut, hasret, dayanışma kimliğidir." (Önder, 2014:275)

Göç

Göç kavramı, bireylerin ya da toplulukların buldukları bölgeden, ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel vb. sebeplerle başka coğrafi bölgelere yerleştirmek amacıyla gerçekleştirdikleri bir nüfus hareketidir. Yer değiştirme hareketi olarak göç, insanlık tarihi boyunca savaş, sürgün, iskan gibi otoriter dayatmalar nedeniyle de ortaya çıkmıştır. Bir bölgeden başka bir coğrafi bölgeye gerçekleştirilen göç hareketinin toplum açısından önemli sonuçlar doğurmasının yanı sıra, toplumun sahip olduğu kültürel yapının gelişimi ve değişimi üzerinde de önemli etkisi bulunmaktadır.

Kafkasya'nın jeopolitik ve jeostratejik açıdan önemli olması sebebiyle, Altınordu devletinin yıkılması sonrasında Rus Çarlığı ile Çerkesler arasındaki savaş 1864 yılına dek sürmüştür. Bölgenin otokton halkı olan Çerkeslerin savaşı kaybetmesi sonucu yapılan anlaşmada, kabileler ya Rus ya da Kazak köyleri arasına dağıtılmayı kabul edecek veya Osmanlı topraklarına göç etmeyi tercih edeceklerdi. Kafkasya halklarının Osmanlı topraklarına göçü 19. yy'nın önemli toplumsal olaylarından biri sayılmaktadır. Osmanlı topraklarına göç etmiş olan Çerkesler, geleneksel davranış kalıpları ve sahip oldukları kültürlerinin yanı sıra, müzikal kimliklerini de beraberlerinde getirmişler ve kendi kültürlerine özgü toplumsal alışkanlıklarını devam ettirmişlerdir.

Yeleme Köyü Çerkesleri

Yeleme köyü Çerkeslerinin kökeni Kafkasya'ya dayanmaktadır. 1864 Rus işgalinden sonra savaş mağlubu olarak dağlardan ovalara yerleşmeye mecbur bırakılan halk, 24 yıl boyunca Şehurac² vadisinde yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Fakat Ruslar ile yaşanan olumsuz durumları kabullenmek istemeyen Çerkesler, gemiler yolu ile 1888 yılında Osmanlı imparatorluğu sınırlarına göç etmişlerdir. İki gemi öncelikle Kavala kasabasına götürülmüş, yerli halkın göçmenleri istememesi sebebiyle Akdeniz üzerinden Antalya'ya getirilmişlerdir.

Kaynaklar ışığında Yeleme köyüne yerleşen Çerkeslerin büyük çoğunluğu Adige gruplarından olan Abzehler ile geri kalanı Şapsığ, Besleney, Kabardey Adigelerinden oluştuğu ifade edilebilir.

Çerkes Kültüründe Kadın ve Evlilik

Geçmiş dönemlerde Çerkes kültüründe kadınlar ev ve evinin bahçesinde çalışıp çocukları ile ilgilenmek, erkekler ise geçim sağlamak için dış işler ile uğraşmak zorunda idi. Fakat savaş sonrası göç, ekonomik sıkıntılar kadınları evin dışında tarla ve hayvan bakımı ile alakalı erkekler ile birlikte dayanışma içerisinde hareket etmeye mecbur bırakmıştır. Bunun yanı sıra eş seçiminde de kimi aileler için öncelik ekonomik statü halini almıştır.

Çerkes kültüründe evlenecek çiftler düğün, misafirlik gibi kalabalık ortamlarda birbirlerini görüp, beğenip anlaşmakta, sonrasında ise ailelerin onayı ile birlikte evlilik gerçekleştirilmektedir. Fakat Çerkes toplumunda uygulanan khabze kurallarına göre evlenecek gençlerin her ikisinin de rızasının olması gerekmektedir.

Eğer gençler kaçarak evlenmeyi tercih etmişler ise, kızı kaçırın erkek, kızı asla kendi evine götürmezdi. Genel olarak genç kız yakın aile büyüklerinden olan bir ailenin evinde misafir edilirdi.(Kurallara göre, erkek kızı emanet bıraktığı eve asla geri gitmez.) Yaşanan böyle bir durumda, kızın ailesine haber verilerek yemekler hazırlanıp beklenirdi. Genç kızın ailesi gelince bir arada konuşulup, kızın rızası olup olmadığı sorulurdu. Eğer rızası var ise, gelin olana dek genç kız o evde misafir edilir ve o evden gelin olarak çıkardı.

Goşnağ'o'nun Öyküsü

Türkiye konu olan öykü, Antalya ili Korkuteli ilçesi Yeleme köyünde gerçekleşmiştir. Goşnağ'o, göç sonrası ekonomik durumları iyi sayılan Aç'ejj sülalesine mensup bir Besleneydir. Babası hayatta olmadığı için, kendisini seven ve kollayan 5 erkek kardeşe sahiptir. Goşnağ'o'nun sevdiği Kazım'ın ailesi ise göç etmeden önce Kafkasya'da vork bir aile olmasına rağmen, göç sonrasında durum tam tersi seyretmiştir.

Kazım sevdiği kız ile evlenmek için, kızın ailesine aracı gönderir fakat fakir ve yetim olması sebebiyle reddedilir. Bu durumda Çerkeslerin khabze kurallarına göre, kızın da rızası var ise karşılıklı olarak uygun bir zaman belirlenerek kız kaçırma hakkı doğmaktadır. Goşnağ'o'nun ağabeyleri böyle bir durum karşısında göz açtırmamak için çok dikkatli ve tetikte olmalarına rağmen iki genç anlaşıp kaçarlar. Bu aşamada kız asla erkek evine götürülmez. Yakın aile büyüklerinden birinin evine götürülerek onlara emanet edilir. Yalnız bir odaya alınarak baskı

² Adigey Cumhuriyeti sınırlarında aynı isim ile nehir de bulunan vadi.

olmadan kendi hür iradesi ile gelip gelmediği sorulur. Eğer rızası ile gelmiş ise yemekler hazırlanıp, sofralar kurulup gelenler ağırlanır ve artık kız o evden gelin olarak çıkar. Eğer kız kendi isteği dışında zorla kaçırıldığını söylerse, kızın misafir edildiği ev sahibi kızı gelenlere teslim eder.

Erkek kızı götürdüğü aile evine emanet ettikten sonra “Kaybınız bizdedir” diye haber vermesi için, biri bayan olmak koşuluyla iki kişiyi kız ailesine gönderir. Geleneğe göre ilerleyen süreçte kızın ailesi eve ve sofraya buyur edilir, kızın rızası var ise konuşup anlaşılır. Fakat Goşnağo’nun ağabeyleri geleneğe karşı gelip evi basarak kız kardeşlerine geri alırlar. Ardından silahlanıp Kazım’ın peşine düşerler. Arkadaşları tarafından haberdar edilen Kazım annesini de alarak köyden bir an evvel kaçıp Konya’nın Zebiler köyüne gider. Goşnağo’yu yine de Kazım’a vermek istemeyen ağabeyleri, Yeleme köyünden 70 yaşlarında olan Şaguuj Umar ile evlendirirler. Eşi vefat ettikten hemen sonra köyden bir başkası ile evlendirilir. Eşinin bir süre sonra tekrardan askere çağırılması sebebiyle Goşnağo köyde yalnız kalır. Dedikodu çıkmasından endişe eden ailesi onu başka köyden bir Türk ile evlendirirler. Kaynak kişilerin anlatımlarına göre, Goşnağo’nun türküsü, kız kaçırıldıktan birkaç ay sonra olarak köyde söylenmeye ve çalınmaya başlamıştır.

A Гоцэнагъо Иорэд Adigece Metin	Goşnağo’nun Türküsü Türkçe Çevirisi
махъмуд ишы шхуантлэ ээрэлъэнкляпаш клялэ лъэнкляпашэм сигъэунехъугъ тыдэкля сыплъэми тыгъэр кыщепсы сишъохътаньпсымкля фатимэт шъуеупчл	Mahmud'un atı eğri bacak, Eğri Bacaklı genç hayatımı kararttı. Nereye baksam güneş parlıyor, Benim en namahremimi Fatimet biliyor.
лыгъэтыкьо алхъэс зегъэплэкьоляэш сыоркышъо нысэти сыращэхыжъ хъаджэмыкьо бацлэ данэм щэгугъ гугъэу къагъэнагъэр казым фэмыф	Tliğetiko Alkas beylik taslıyor, Prenses saymadılar ki, geri götürüyorlar. Hacımuko Bats ipekli umuyor, Umarak kalan beceriksiz Kazım.
хъаткляжъ лъэпаком бжъэхэр егъалэ мэхьалэ лагъэр хъанэнэхьабл сидышъэ палор нэтлэгурыс сыгум зистыжъэурэ сырахыжъы	Bücürler Hatujuk Arıları öldürür, Ölü Hanan'lar Mahallesi, Altın kaplama kevim alımda oturur, Yüreğim yanarak beni kaçırdılar.
сятэмрэ сянэмрэ зэдысимылэхъ симылэжыщтымэ нухъ ахэрэт хъорэлыкьо исхьакъ пчъэлум тетлысхъ пчъэлум лутлысхьагъэзы куакунэр мэкуо	Annenle babamdan yoksunum, Yoksun kaldıklarımı Nuh'da katılsın. Horel'iko Yishak oturuyor eşikte. Eşikte oturmuş Kuakune çağırıyor.

сидыштэ кылыр бгэагум щэнэф дунэе нэфынэм сыклэхъопсыжырэп алтэс зэгальэр зэрэсфэкус сыхбат нысэти сыращэхыжыы	Gece boyunca köpekler havlar, Benim acılarım yüreğime batar. Vah-re-rine, rinetiy Goşenağo, Bahtsızsın ki ray, gözyaşın sel.
---	---

Adigece söylenen bu türkünün ulaşılabilen sözleriyle, Türkçe çevirisine yer verilmiştir. Kazım'ın Konya'ya göç etmesi sebebiyle türkü hem Antalya hem de Konya'da yaşayan Çerkesler tarafından bilinmekte ve her iki yörede de okunmaktadır. Türkü Goşnağo'nun sevdiği Kazım ve köy halkının sözel içerik eklemeleriyle meydana gelmiş anonim bir türkü niteliğindedir.

Sözel içerikte Goşnağo'nun ağabeylerinden bir kaçının tanımlaması göze çarpıyor, Mahmud, Tlığetikko Alkas gibi. Fatimet adlı bayanın ise olayın tanıklarından biri olduğu düşünülüyor. 3. kıtadaki "Bücürler Hatujuk Arıları öldürür" cümlesi ile 4. kıtadaki "Horel'ıko Yishak oturuyor eşikte. Eşikte oturmuş Kuakune çağırıyor" cümlelerinin anlamı ve neden orada olduğu bilinmiyor, söylenilene göre büyük ihtimalle anonim bir içeriğe sahip olması sebebiyle bu türden bağdaşmayan cümlelere rastlamak mümkün. Söz gelimi türküyü söylerken kişi ya da durumlarla o an içerisinde karşılaşmış olmak ya da duruma tanık olmak sebebiyle karışmış olduğu düşüncesi yaygın. 3. kıtadaki "Ölü Hanan'lar mahallesi" ise kızın kaçırıldıktan sonra ağırlandığı Hanan ailesinin sokağıdır. "Vah-re-rine, rinetiy Goşenağo, ray" sözcüklerinin Türkçe tam karşılığına ulaşamamıştır.

Resim 1. Köyün sakinlerinden Şaban Yangın'ın 1980 yılına ait "Goşnağo'nun Türküsü" kaydından elde edilen transkripsiyon

Sürekli bir ezgisel tekrardan oluşan türkü, ağıt niteliği taşımaktadır. Türküde anonim sözler ile birlikte Kazım'ın ağzından söylenen cümleler de olduğu görülmekte. Sevdiğinin elinden alınması, çaresizce ondan mahrum bırakılmak, üzüntü içerisinde köyü terk etmek zorunda kalmak sözel içerikte Kazım'ın karşılaştığı durumları ortaya koymaktadır. Kazım'ın ağzından ve ona, olaya hitaben anlatımların olduğu türkü Goşnağ'o'nun ağzından söylenmiş herhangi bir içeriğe sahip değildir.

SONUÇ

Toplumların sahip olduğu geleneksel kültürleri içerisindeki toplumsal cinsiyet kavramı, kadına yönelik tutum, yargı ve ahlaki anlayış konusunda eşitsizliği de barındırmaktadır. Yaşanmış bu gibi örnekleri toplumların kültürel birikimlerinin ürünlerinden olan halk türkülerinin öyküleri içerisinde kodlandıkları görülmektedir.

Göç sebebiyle Kafkasya'dan Anadolu'ya yerleşen Çerkeslerin değişen ve şekillenen toplumsal cinsiyet algısının sözlü anlatım ve müzik yoluyla dile getirilmiş bir örneği olarak Goşnağ'o'nun türküsü, kara baht, zorla evlendirilme, sevdiğine kavuşamama vb. türkülerde ve öykülerde karşımıza çıkan başlıklar altında, toplumsal rollerde bir cinsiyetin diğeri üzerindeki yaptırım ve baskısının bir sonucudur.

Öykünün aksine türküde Goşnağ'o Kazım'a göre daha geri planda tutulmuştur. Türküde onun çektiği acılar, duyduğu özlem ve üzüntüden bahsedilmemekte, sadece özlenen ve kavuşulamayan sevgili olarak karışımıza çıkmaktadır. Türküde Goşnağ'o'nun ağzından sözel içeriğe yer verilmemesine sebep, olayın ardından kavuşmamaları için tekrar ve tekrar evlendirilmiş olmasıdır. Aynı zamanda, evli bir kadın açısından hoş karşılanacak bir durum sayılmaması ile birlikte, yaptığı ilk evliliklerin Yeleme köyü içerisinde olmasının da etkisi büyüktür.

Toplum yaşamında cinsiyet ve statü gibi etkenler bireylerin, özellikle de kadınların yaşamlarını olumsuz etkileyebilmektedir. Toplum içerisindeki ahlaki kurallarına sıkı sıkı bağlı olan Çerkesler için evlenmeye karar vermiş çiftlere saygı duyulmaktadır. Yaşanan bu durumda atalardan gelen gelenekler hiçe sayılarak, en azından Yeleme köyü Çerkesleri için bir ilk gerçekleşmiştir. Göç sebebiyle değişen kültürel algı ve ekonomik sorunlar özellikle de kadınların sosyal yaşamlarını olumsuz etkilemiştir. Söz konusu türkünün öyküsü ile kadının eş seçebilme özgürlüğünün elinden alınmış olduğu anlaşılmaktadır.

KAYNAKLAR

- Bourse, Michel. 2015. Kültürel Çalışmaları Anlamak. Halime Yücel Çev. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Johansen, Ulla. 2005. Türkiye’de Yörüklerin Yayla Hayatı. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Güvenç, Bozkurt. 2013. İnsan ve Kültür. İstanbul: Boyut Yayıncılık.
- Kaplan, Ayten. 2013. Kültürel Müzikoloji. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Kaya, Yalçın. 2015. Çerkesler: Tarih-Mitoloji-Gelenek. İstanbul: Dahi Yayıncılık Eğitim Basım
- Merriam, Allan Parkhurst 1980. The Anthropology of Music. Chicago. Northwestern University Press.
- Mirzaoğlu, F. Gülay. 2015. Halk Türküleri. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Namıtok, Aytek. 2008. Çerkeslerin Kökeni. Ankara: Kaf-Dav Yayınları.
- Önder, A. Tayyar. 2014. Türkiye’nin Etnik Yapısı. Ankara: Kripto Basım-Yayın Ltd. Şti.
- Zencirkıran, Memet. 2015. Sosyoloji. Bursa: Dora Basım-Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- <http://www.cherkessia.net> (18/04/2018)
- http://www.circassiancenter.com/cc-turkiye/kultur/079_aildesosyo.htm